

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne in praznike // Inerati do 40 petih vrti a Din 2. do 100 vrti a Din 2.50, od 100 do 300 vrti a Din 3. večji inserati peti vrti Din 4.-. Popust po dogovoru, inserati davek posebej // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.- // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafličeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grški trg št. 1 // NOVO MESTO, ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Siegfriedova linija na 3 mestih prebita

Po dvodnevni topniški pripravi in letalskem bombardiranju so Francozi po zadnjih vesteh na treh mestih prebili Siegfriedovo črto in je stopila v akcijo tudi že pešadija, ki skuša izkoristiti ta prodor — Boji so se razširili že na vso fronto — Z nemške strani ta vest uradno še ni potrjena

Pariz, 6. sept. br. Dočim je neposredno po vojni napovedi vladal na francosko-nemški meji se relativen mir in je prišlo le do manjših prask med izvidniškimi oddelki z ene in druge strani, ki so na 12 krajih prečkali mejo, se je že v ponedeljek jutraj začelo hudo topniško obstreljevanje med Maginotovo in Siegfriedovo obrambno linijo. S francoske strani so obstreljevali sprva le nekatere najslabše točke Siegfriedove linije. Včeraj jutraj pa je bil na vsej fronti odprt tako zvani bobneči topovski ogenj na vso Siegfriedovo črto. Ves dan in vso preteklo noč so francoski topovi vseh kalibrov obstreljevali nemške utrdbе. Posrečilo se je na več krajih razstreliti nemške utrdbе v dolžini par kilometrov, nakar je stopila v ospredje pešadija, ki na treh mestih izkoristila prodor in vdrla preko nemške utrjene fronte. Pehoti je sledilo tudi topništvo, ki sedaj na več krajih tudi s strani obstreljuje utrdbе. Za danes je pričakovati nadaljnje prodore nemške utrjene linije, nakar bo sledil, kakor napovedujejo, splošen udar na vsej fronti. Francosko letalstvo krepko podpira obstreljevanje Siegfriedove črte z bombardiranjem in zlasti onemogoča koncentracijo nemških čet v neposrednem zaledju.

Pariz, 6. sept. r. Vojaški sodružnik »Daily Express« poroča s francoske fronte, da so po obsežni topniški pripravi v ponedeljek francoske čete včeraj rano jutraj prodrele skozi Siegfriedovo črto nekoliko od luksemburške meje. Prodor je bil izvršen v globino nekoliko kilometrov. Francoske čete, ki so prodrele na več krajih, so zasedle nekatere nemške postojanke. Včeraj ob 10. dopoldne se je razvela

huda bitka v rovih Siegfriedove črte. Francosko topništvo je premaknilo svoje cilje precej daleč v globino Siegfriedove črte, močni oddelki metalcev min in elite francoske pehote pa prodirajo dalje.

Pariz, 6. sept. r. Ob pričetku francoskih in angleških vojaških operacij na kopnem, na morju in v zraku proti Nemčiji komentira »United Press« prvo poročilo francoskega vojnega ministrstva. O dejanskih operacijah obstoja še vedno popolna tajnost, vendar pa domnevajo, da bodo sledili sedaj močni napadi na kopnem in v zraku proti nemškemu utrjenemu pasu takozvane Siegfriedove črte, ki se razteza vzdolž reke Rena. Načrti za angleške ekspedicijske čete, ki naj bi ojačile francosko vojsko vzdolž Maginotove črte in nad njo, so bili pripravljeni že pred več meseci. Po teh načrtih je določeno, da pošlje Anglija v Francijo najmanj 20 motoriziranih divizij kot svoj prvi ekspedicijski zbor. Istosčasno naj bi pričelo svojo akcijo angleško vojno brodovje, francoske in angleške letalske sile pa bi skupno bombardirale Siegfriedovo črto. Iz objave francoskega vojnega ministrstva, ki ga vodi predsednik vlade Daladier, je razvidno, da so se že pričele sovražnosti med francoskimi in nemškimi četami in da se stik med obema vojskama postopno vzpostavlja na vsej fronti. Francoske pomorske sile so med tem že zasedle postojanke, ki so jim bile določene, letalske sile pa nadaljujejo potrebne izvide.

Pariz, 6. sept. c. Četrto francosko vojno poročilo ugotavlja, da so se pomnožili kontakti na vsej črti v ozemlju med Renom in Mozelo.

Je mogoče, odvažajo prebivalstvo tudi z avtobusi in drugimi prometnimi sredstvi. Takšna ni nobena na razpolago, pač pa so zopet mobilizirani vsi vozovi in kočije in po varšavskih ulicah je opažati, kako prevažajo pohištvo in razne predmete kočije, v katerih so se včasih vozile elegantne dame. To in beg prebivalcev daje Varšavi precej tragično sliko.

Varšava, 6. sept. e. Kakor javlja poljski radio, je včeraj 70 nemških bombnikov napadlo Varšavo, pri čemer so metali vi-

galne bombe na središče mesta in na predmestja. Protiletalski obrambi je uspelo sestreliti 7 nemških bombnikov. V Varšavi je mnogo človeških žrtv. Višgalne bombe so povzročile veliko požarov.

Varšava, 6. sept. e. Davi ob 8.45 je bil dan drugi znak za alarm. Opaziti je bilo 11 bombnikov, ki so iz precejšnje višine bombardirali varšavska predmestja. Očividno je protiletalska artiljerija preprečila nižji polet napadalnih letal.

Poljaki bombardirali Berlin, Angleži pa Hamburg in Aachen

Varšava, 5. sept. AA. (Pat.) 30 poljskih letal je danes bombardiralo Berlin. Vsa letala so se neopškodovano vrnila v svoja oporišča.

Bruselj, 5. sept. AA. (Stefani.) Eskadrila, v kateri so bila francoska in angleška letala, je danes dopolnje bombardirala okoli Aachena. Eksplozija bomb se je slišala prav do Eupena.

Berlin, 5. sept. br. DNB poroča, da so se danes dopolnje pojavila nad Hamburgom štiri angleška vojna letala. Protiletalsko topništvo jih je takoj pričelo obstreljevati in uspelo jim je dve letali sestreliti.

Prvi letalski alarm v Parizu

Dosedaj se Nemcem še ni posrečilo, da bi se z letali približali francoski prestolnici

Pariz, 6. sept. e. Včeraj ob 3.40 je bil v Parizu dan prvi znak za alarm. Vse prebivalstvo Pariza je v polnem redu in brez strahu zapustilo stanovanja in se skril v zaklonišča. Mnogi so si takoj nadeli plinske maske in prav tako pobegli v zaklonišča. Čez nekaj minut je bil ves Pariz v polni temi. Na ulicah ni bilo žive duše, le sanitetni in drugi pomožni avtomobili za obrambo proti letalskim napadom so žvižgali po mestu. Do trenutka, ko je bil dan znak, da je nevarnost prenehala, so bili vsi na svojem mestu. V Parizu niso slišali nobene detonacije ne v mestu, niti v okolici. Po znaku, da je nevarnost minila, so ljudje prihitali iz svojih skrilajšč, se ustavljali

na trgih in ulicah v skupinah in se šalili. Oblasti so objavile, da so sovražna letala preletela francosko mejo, a so bila odbita in ni niti eno prispelo na cilj. Francoska protiletalska obramba se je izkazala za odlično in je hkrati dokazala, da je popolnoma pripravljena in kos svoji nalogi. Prebivalstvo je bilo pozvano, da tudi v bodoče pokaže tako hladnokrvnost, pripravljenost in disciplino.

Poljska legija v Franciji

London, 6. sept. c. Poljski poslanik je izjavil, da so poljski državljani iz Anglije odšli na fronto v Francijo, kjer je že ustanovljena posebna poljska legija.

Trenutni vojaški položaj na Poljsken

Nemci nameravajo zastaviti vse sile, da bi čim prej prodrli do Varšave

London, 6. sept. br. Posebni vojni poročalec »Exchange Telegraph« je poslal daljše poročilo o vojaškem položaju na Poljskem. Po njegovem poročilu je na podlagi podatkov, zbranih na licu mesta, bil položaj včeraj popoldne naslednji.

Zelo številne nemške čete, ki operirajo med Birnbauom in Konico nadaljujejo s prodiranjem ob podpori motoriziranih oddelkov. Poljska vojska na področju Grud zizad ni mogla odletati silnemu pritisku nemških čet, tem manj, ker je grozila ob kolitve njenega desnega krila. Včeraj zjutraj je zaradi tega poljsko vrhovno vodstvo bilo prisiljeno, da opusti nadaljnjo obrambo utrjenih poljskih postojank v tem odseku ter se umakne na ugodnejše pozicije. Razpršeni poljski oddelki pa so ostali za hrbtom nemških čet. V zaledju ozemlja, ki so ga na ta način zasedli Nemci se razvijajo krvave četniške borbe. Prav tako se vodijo izolirane bitke v odrezanem delu koridorja in v južnozahodnih pokrajinah Vzhodne Prusije. Razpršeni poljski oddelki so dobro opremljeni in razpolagajo zlasti s številnimi strojnimi, s katerimi obstreljujejo iz zased nemške čete ter jim povzročajo hude izgube.

Izredno hude borbe so se vodile včeraj ves dan na fronti Soldau-Neuenburg-Kolno. Nemško vojno vodstvo je vrlo na ta odsek svoje glavne sile. Močne formacije vseh vrst orožja nastopajo pod zaščito oddelkov težkih in lahkih tankov ob podpori letalstva v področju Mlava-Przys. Poljaki se v tem odseku uspešno upirajo. Pri ujetih nemških oficirjih so našli povelje, iz katerega je razvidno, da imajo nemške čete nalog, čim prej prodreti do Gihave. Vzhodno od Bolenka so Poljaki prešli v koridorski, da tako razbremene svoje ogrožene čete pri Przylasi.

V poljskem industrijskem področju so poljske čete zaustavile ofenzivno nemško armado. Njihove glavne sile so v popolnem

redu zavzele novo pripravljene položaje. Na črti Censtohova-Mislowica-Bludina so Poljaki ne samo zadržali vse nemške napade, nego so tudi brez topniške priprave prešli v uspešno protiofenzivo.

Na karpatski fronti ni bilo nikakih važnejših sprememb. Razen manjših prask tu zaenkrat še ni prišlo do kake resne bitke. Dopsnik končuje svoje poročilo z ugotovitvijo, da stremi vrhovno nemško poveljstvo očitno za tem, da čim prej z uporabo vseh razpoložljivih čet in sredstev prodre do Varšave. Vrhovno nemško poveljstvo je izdalo zapoved, da se mora ta cilj doseči brez ozira na izgubo ljudi in materiala.

Še tri velike nemške trgovske ladje od Angležev potopljene

Uradno poročilo angleške admiraltete

London, 6. sept. c. Angleška admiralteta poroča o velikih uspehih angleške mornarice in pomorskega letalstva. Najmanj tri večje nemške ladje so bile potopljene, pri čemer niso vštete ladje, o katerih potopitvi so bila včeraj izdana poročila. Admiralteta ugotavlja, da bi vse potopljene ladje lahko Nemcem služile kot pomožne križarke. Pred potopitvijo so angleške vojne ladje v vsakem primeru rešile vse posadke sovražnih ladij. Angleške vojne ladje in pomorska letala so se tokom včerajšnjega dne ponovno zapletla v borbe z nemškimi podmornicami. Podrobnosti še niso objavljene. Angleška admiralteta priznava, da ima tudi angleška trgovska mornarica nove izgube na ladjah, vendar o tem zaenkrat ne daje podatkov.

London, 6. sept. c. Po uradnih cenitvah je pri potopitvi angleške ladje »Athenia« izgubilo življenje najmanj 60 oseb. Zelo

Francosko-poljska zvezna pogodba

Pariz, 6. sept. c. Zunanji minister Bonnet in poljski poslanik Lukaszewicz sta včeraj popoldne podpisala protokol, s katerim stopa v veljavo francosko-poljska zvezna pogodba. Pogodba ima popolnoma enako vsebino kakor angleško-poljska pogodba in določa tudi, da nobena stranka ne sme skleniti separatnega mira.

Seja belgijskega parlamenta

Bruselj, 6. sept. AA. Havas: Na včerajšnji seji parlamenta so razpravljali o zakonskem načrtu o podelitvi posebnih pooblastil kralju za primer vojne in o zakonskem predlogu o izrednem kreditu 2 milijard frankov. V diplomatskih ložah so opazili francoskega, poljskega in grškega poslanika. Nemški poslanik pa je bil odsoten. Na seji je predsednik vlade Pierlot potrdil, da je belgijski narod odločen ostati strogo nevtralen, da bo pa stopil v vojno, če bi ogrožal kdo njegovo neodvisnost. Izjavo predsednika vlade so poslanci pozdravili s ploskanjem. Ko je predsednik vlade končal svoj govor, je predsednik parlamenta in več poslancev vzdiknilo: »Zivela Francija!« Nato pa »Zivela Poljska!« drugi so pa vzdiknili: »Zivela nevtralnost!« Večina izmed njih pa »Zivela Belgija!« Zelo so ploskali bruseljskemu županu Adolfu Maxu, ko je izjavil, da se bo odgovornost za katastrofo nedvoumno ugotovila in da bo zgodovina proklela tiste, ki so jo povzročili. Zaradi spopadov med nekim komunističnim poslancom in voditeljem reksistov so sejo parlamenta odložili za nekaj ur in se je nadaljevala šele sredi z razpravo o predlaganih zakonskih načrtih.

Izredna pooblastila belgijskega kralja

Bruselj, 6. sept. c. Belgijski parlament je soglasno odobril izredna pooblastila kralju za primer vojne.

Francoski ministri in poslanci odhajajo na fronto

Pariz, 6. sept. c. V političnih krogih se govori o razširjenju francoske vlade, v katero bi vstopili vsi šefi strank. Vest o rekonstrukciji vlade je verjetna, ker bo več ministrov, ki so morali odriniti k svojim polkom, in tudi mnogo narodnih poslancev nastopilo svojo vojaško dolžnost. Med politiki, ki niso pozvani v vojsko, se jih je mnogo prijavilo za dobrovoljce.

Pariz, 6. sept. e. V pariskih političnih krogih so sredi potrditve vest, da so mnogi predstavniki strank dali svoj pristavek za vstop v vlado narodnega edinstva, ki bi jo predsedoval Daladier. Tako bodo najbrž vstopili v vlado Flandin, Blum, Marin in Bouichon. V vseh krogih poudarjajo, da se je 100 narodnih poslancev, ki so dopolnili 40. leto, prostovoljno prijavilo pod zastavo.

Angleško zagotovilo Bolgariji

Sofija, 6. sept. e. Angleški poslanik v Sofiji je pozval članstvo in glavne urednike sofijskih listov v poslanstvo ter jim razložil vzroke, zakaj je vstopila Anglija v vojno. Izjavil je tudi, da bo Anglija spoštovala nevtralnost Bolgarske.

Še ena ladja zadela na mino

Kodanj, 6. septembra. e. Po vesteh iz Malmö je sredi 23. zletela v zrak druga ladja, ki je naletela na mino v bližini Oresunda.

Nadaljevanje na 2. strani

Srdite borbe na poljskih bojiščih

Poljaki poročajo, da so dosegli več pomembnih uspehov

Varšava, 6. sept. e. Komunikacije štaba vrhovnega poveljstva št. 5 se glasi:

Sovražna letalstva je danes napadalo po vsej državi železniške mostove, železniške postaje in razne objekte; sovražne bombe so ubile na stotine ovc na cestah. Naša letala so uspešno bombardirala sovražne motorizirane in oklopne kolone v okrožju Tješanova in v smeri Radomska. Včeraj je sovražnik izgubil 14 letal, mi pa smo jih izgubili samo 6. Na jugozapadni fronti naše čete zadržujejo pritisk nadmočnega sovražnika. Na črti Varta-Gerkov-Kamijensk se nadaljujejo srdite borbe proti močnim sovražnim oddelkom. Na severu so nemški motorizirani oddelki prodrli do področja Tješanov-Plonka. Na vzhodni poljski fronti je položaj nespremenjen. Garnizija v Gdini je z držnim napadom proti Gdansku zaplenila protiletalski top

in tri strojnice ter ujela 12 vojakov.

Varšava, 6. septembra. e. Borbe v južni Poljski in v poznanskem ozemlju se nadaljujejo. Zivahno gibanje poljskih čet napram nemški meji še traja. Poljske čete so vrgle v Vzhodni Prusiji Nemce iz svojih položajev in ujela mnogo sovražnikov. Omeniti je protinapad na sovražne motorizirane oddelke, ki prodirajo v južni Poljski v okrožju Sjerata. Sovražnik je pustil na bojišču mnogo tankov. Število ujetnikov je veliko in stalno narašča.

Varšava, 6. sept. c. Včeraj so po poljskem vojnem poročilu Poljaki sestrelili 14 nemških letal, izgubili pa šest svojih. Po poljskem uradnem poročilu se je včeraj večje število nemških vojakov spustilo za fronto s padali. Ker so nosili poljske vojaške uniforme, so bili postavljeni pred vojno sodišče in vsi takoj ustreljeni.

Nemško vojno poročilo

se omejuje v glavnem na napovedi bodočih operacij

Berlin, 6. sept. e. Po poročilu vrhovnega poveljstva nemške čete prodirajo v smeri proti Krakovu, ki je najmočnejša poljska utrdba, kjer počivajo poljski kralji in kjer počiva tudi maršal Pilsudski. Ni še znano, ali bodo skušali Nemci zavzeti Krakov z naskokom, ali se bodo odločili za obleganje. Čete, ki prodirajo od juga in jugozapada, bodo ojačene z enitami, ki prihajajo od Katowic. Ne ve se točno, kje se nahajajo izvidnice, ki napredujejo in za katere mislijo, da so 50 km severno od železniške proge Censtohova-Varšava. Ta ofenziva se je razširila v širokem področju 120 km južno od Censtohove proke Ostrave in Lise in 50 km jugovzhodno od Poznanja. Najdelj so prodrele čete, ki so blizu Peciškova in se pomikajo po železniški progi, ki je oddaljena od Varšave okrog 80 km. Če se bo to napredovanje nadaljevalo, bo resno ogroženo središče poljske industrije v Lodzu. Nekoliko bolj proti severu je druga sku-

pina napredovala preko Varte in sedaj ogroža Sieradz. To mesto se nahaja na cesti, vodeči v Lodz. Po misljenju nevtralnih opazovalcev bi se poljske čete iz zapadne Poznanjske umaknile in to, predno bi se nemškimi četami posrečilo, da se združijo in napravijo nevzdržno pozicijo poljskim četam. Stvarno ni znano, kako daleč so se umaknili Poljaki, ker izgladje, da so poravnili naprej močne enitice, da bi zadržali prodiranje nemških čet, dokler ne pride prvi dež in se počvaja blato do kolena. Severno od Varšave so nemške čete prispele do Przasnysza. Tu je bila fronta močno utrjena, da bi se napravile baze za odpor proti prodiranju v smeri prestolnice. Poudarjajo, da ta fronta za sedaj nima velikega pomena. Nemška vojna poročila javljajo, da je bilo v okolici Censtohove uničenih 7 poljskih divizij in da so nemške čete v zadnjih 35 urah ujela 15.000 mož. V splošnem poročajo, da še ni pričakovati velikih in odločilnih bitk.

Evakuacija Varšave

Zaradi neprestanih letalskih napadov bodo vse prebivalstvo izselili v varnejše zaledje

Varšava, 6. sept. e. Zaradi stalne nevarnosti nemških napadov iz zraka se je pričela evakuacija prebivalstva. Evakuirano prebivalstvo odhaja na vzhod, jugovzhod in jug države. Kljub evakuaciji ni nobene panike med prebivalstvom. Eva-

kuacija poteka popolnoma v redu. Ljudje jemljejo s seboj le najpotrebnejše in najvažnejše predmete in ne delajo nobene gneče. Za evakuacijo so na razpolago vsa prevozna sredstva. Seveda so vlaki, ki odhajajo iz Varšave, prenatrpani, a v kolikor

Proslava kraljevega rojstnega dne

Kakor povsod po državi praznuje tudi Ljubljana slovesno kraljev rojstni dan

Ljubljana, 6. septembra. Kljub odpovedanim svečanostim je Ljubljana nad vse dostojno proslavila 16. rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Mesto je bilo deloma že snodi v zastavah, danes pa v raznih hišah tako v sredini mesta, kakor v predmestjih in okolici državnih trobojnic. Trgovine v mestu so zaprte, v izločbah slikerne trgovine pa je nameščen kraljeva slika v okrašenih okvirih.

V pravoslavni cerkvi je bil ob 9. svečan cerkveni obred, ki ga je opravil ob asistenci vojaškega duhovnika protijerej g. Matkovič. Med cerkvenim obredom je prepeval pravoslavni cerkveni zbor, po obredu pa je imel g. prota lep patriotični nagovor. Cerkevne pobožnosti v pravoslavni cerkvi se je udeležil podban dr. Majcen, komandant divizije, divizijski general Dragoslav Stefanović z oficirskim zborom, podpredsednik mestne občine dr. Ravnihar in drugi odličniki, poleg občestva pravoslavne vere. Ob 10. je bila zahvalna služba božja v stolnici sv. Nikolaja. Mašo je bral ob asistenci kanonikov knežof dr. Rožman. Pred cerkvijo je bila postrojena častna vojaška četa z godbo. Zahvalni službi božji so prisostvovali ban dr. Natlačen, divizionar Dragoslav Stefanović, ki je pred vstopom v cerkev obšel častno četo, župan dr. Adlešič z občinskimi svetniki, rektor dr. Kušej, konzularni zbor, predstavniki uradov raznih društev, korporacij in institucij, četa rezervnih oficirjev ter veliko število patriotičnega občinstva. V starokatoliški kapeli je opravil cerkevne obrede škofski vikar g. Lavrinec v prisotnosti številnih vernikov.

V Bolgariji

Sofija, 6. sept. e. Povodom rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. je bila v cerkvi Sv. Nedelje svečana zahvalnica. List »Utro« piše: Jugoslovanski kralj Peter II. stopa v svoje 17. leto. Ta dan bo svečano proslavljen v vsej Jugoslaviji. Kralj Peter II. je rojen 6. septembra 1923. v Beogradu. Že kot otrok je pokazal veliko disciplino in ljubezen do uka. Zdal je dovršil gimnazij. Poleg svojega rodnega jezika in sorodnih slovanskih, torej tudi bolgarskega, se je kralj Peter naučil dovršeno angleškega, francoskega in nemškega jezika. Pokazal je tudi posebno zanimanje za eksperimentalne vede, kemijo, fiziko in tehniko. Prav tako ljubi vse vrste športa, stajano jaha, plava in je odlični strelec. Kralj Peter pa tudi zelo ljubi delo in svoj svobodni čas preživlja v svoji mehanični delavnici. Na koncu pravi list, da mladi kralj preživlja poletje predvsem na Bledu in Jadranu, kjer se bavi s športom in kjer je tudi letos izvršil inspekcijo mornarice.

Nadaljevanje s 1. strani

Devet nemških ladij v Urugvaju torpediranih

Montevideo, 5. sept. o. Angleške križarke so doslej potopile ob urugvajski obali devet manjših nemških trgovskih ladij.

London, 6. sept. e. V luko Veracruz je prispela nemška trgovska ladja »Columbia«. Mehške oblasti so prepovedale, da zapusti luko. Vsega skupaj je v pristanišču zasidranih že 9 nemških ladij.

Amerika nevtralna

Roosevelt je snoči proglasil strogo nevtralnost Zedinjenih držav

Washington, 6. sept. e. Po podpisu zakona o nevtralnosti Zedinjenih držav je snoči predsednik Roosevelt izdal dve nadaljnji proklamaciji. S prvo odreja, da stopa v veljavo ameriški nevtralnostni zakon, ki prepoveduje izvoz orožja in drugega vojnega materiala, razen nekaterih surovin. Druga proklamacija pa odreja nevtralnost Panamskega kanala. Zedinjene države negotavljajo, da se v vojnem stanju nahajajo sedaj sledeče države, na katere se nanašajo vse določbe o nevtralnosti: Nemčija, Poljska, Francija, Anglija, Indija, Avstralija in Nova Zelandija. Predsednik Roosevelt je v izjavi novinarjem povedal, da bo ameriška vlada podvela še nadaljnje uredbe za varovanje nevtralnosti. Tako bo prepovedana vsaka komunistična in nacionalno socialistična propaganda v Zedinjenih državah. Mornariško osebje bo povečano za 15%. Izdana bo posebna od-

New York, 6. sept. e. Poljska velika mornarica »Batory« s 14.000 tonami je na poti iz Gdinje srečno dospela v New York.

Povratak japonskih ladij

Tokio, 6. sept. e. Japonska vlada je dala navodilo, da se vse japonske ladje takoj vrnejo iz Evrope na Japonsko. Deset japonskih ladij je že odplulo preko Atlantskega oceana in Panamskega prekopu.

redba proti vojnim dobičkarjem. V svetovni vojni je Wilson proglasil nevtralnost šele po treh mesecih.

Washington, 6. sept. e. Prepoved izvoza vojnega materiala iz Zedinjenih držav stopi v veljavo nekaj ur po sprejetju zakona o nevtralnosti. Mislijo, da predsednik Roosevelt želi še enkrat opozoriti ameriško javnost, da se ne strinja s stališčem parlamenta, temveč da želi ukinitev prepovedi izvoza orožja. Priključujejo, da bo aktualni dosedi sprememba zakona o nevtralnosti v toliko, da se omogoči, da države, ki so v vojni, uvažajo vojni material iz Zedinjenih držav, v kolikor ga hočejo prevažati z lastnimi ladjami in proti takojšnjemu plačilu v gotovini.

New Orleans, 6. sept. e. Predno je bila objavljena prepoved o izvozu orožja in municije iz Amerike, je francoski parnik »Vernon« zapustil luko z 19 letali.

Tudi Gandhi je interveniral

Bombay, 6. sept. e. Kakor se šele sedaj izve, je Gandhi 23. julija poslal posebno pismo kancelarju Hitlerju, v katerem ga rotil, naj prepreči vojno. Gandhi pravi, da je odločitev o vojni izključno v Hitlerjevih rokah ter ga prosi, naj postopno apel človeka, ki je premišljeno opustil vojno kot sredstvo za doseg svojih ciljev. Gandhi pravi dalje, da so njegove simpatije na strani Anglije in Francije.

Energični ukrepi proti spekulantom v Bolgariji

Sofija, 6. sept. e. V Sofiji in nekaterih drugih mestih Bolgarije so bile nenadno zvišane cene nekaterih najvažnejših živil in s tem je bilo povzročeno veliko razburjenje med prebivalstvom. Proti tej spekulaciji je ministrski svet izdal stroge ukrepe. Policija je v Sofiji aretirala tri trgovce, ki so bili na podlagi zakona o borbi proti spekulaciji, ki je že stopil v veljavo, takoj poslani na preiskavo in v zaporu.

Premoženje slovaškega poslanika v Varšavi zaplenjeno

London, 6. sept. e. Po vestih iz Bratislave je bila odrejena zaplemba celokupnega imetja slovaškega poslanika v Varšavi Samarija. Zaplemba imetja je posledica govora, ki ga je imel Samarij po poljskem radiu, v katerem je protestiral proti evakuaciji slovaških čet s strani Nemčije.

Beležnica

KOLENDAR

DANES: Sreda, 6. septembra katoličani: Čaharija, Peregrin.

DANASNE PRIREDITVE KINO MATICA: Rdeča plesalka.

KINO SLOGA: Žrtev spovedne molitve.

KINO UNION: Veliki valček.

Sokolska proslava kraljevega rojstnega dne ob 18.30 v veliki dvorani na Taboru.

DEŠNE LEKARNE

DANES: Mr. Sušnik, Marjiti trg 5, Kuralt, Gospodarska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 24.

Politični obzornik

S kakšnim neznanjem pišejo o nas

Francoska novinarka — ime ji je Marie-Edith Boney — je letos poleti potovala preko Jugoslavije na Madžarsko in se ustavila v Budimpešti. Tu je napisala svoje vtise s tega potovanja in jih poslala v objavo pariškemu dnevniku »Journal«, ki jih je priobčil v svoji številki z dne 26. avgusta. Marie-Edith piše v tem svojem dopisu tudi o Jugoslaviji, dasi se pri nas sploh nikjer ni ustavila, torej naše države iz lastnega opazovanja sploh ne pozna. Pravi, da so razmere pri nas čisto podobne onim na Češkoslovaškem, nato pa nadaljuje: »V Jugoslaviji govorijo vsi ljudje isti jezik, so iste rase, obstajajo pa štiri gospodujoče vere: Hrvati so katoliki, Slovenci so — protestanti, neznatna manjšina so Srbi pravoslavne vere, a Turki in Bošnjaki so mohamedanci...« — Novosadski »Dan« posveča famozni francoski novinar, ki posebno beležko, ki jo zaključuje: »Zakaj prav sedaj, ko smo na znotraj konsolidirani in močni, servirajo francoski javnosti takšne bedastoče? Ali bi ne bilo bolje, da o nas sploh ničesar ne pišejo, kakor da tako informirajo francosko javnost? Pa zakaj imamo končno novinarskega atašeya pri poslanstvu v Parizu?«

Gospodarska mobilizacija

Iz članka »Naučna organizacija dela in obramba države« v reviji »Narodna odbrana« posnemamo ta le umersta izjavljaj: »Trebja je sestaviti gospodarsko mobilizacijski načrt. Mora se napraviti spisek vseh oseb, zaposlenih v poedinih strokah gospodarstva, zlasti v industriji, trebja je popisati vse material poedinih podjetij, sestaviti spisek vseh zgradb in instalacij teh podjetij, popisati podrobnosti dobavljanja surovin in ostalega materiala itd. Posebno pozornost je treba posvečati delavcem, ki so tu zaposleni, da bi v slučaju vojne ne prišli v nasprotje s svojo službo v vojski. V to svrha mora obstojati popolno sodelovanje vojaških oblasti s civilnimi. Prav tako pa tudi z gospodarskimi činitelji. Potrebno bi bilo izdelati načrt celokupnega gospodarstva in poskrbeti za to, da bi se to gospodarstvo razvijalo v svrhe državne in narodne obrambe, službi pri tem tudi podvigi narodnega blagostanja. Poleg tega bi morali posamezne stroke industrije nacionalizirati, kar se čisto samo na ta način lahko doseže željeni uspeh. Tako bi bilo treba nacionalizirati vsa podjetja, ki se bavijo z izdelavo vojnega materiala, v kolikor se ta ne nahajajo v tujih rokah, takisto tudi podjetja, ki se bavijo z izdelavo materiala, ki posredno služijo vojaškemu namenu. Posebno pozornost je treba posvečati proizvajalci električne energije, ker je ona najboljšo pogonsko sredstvo, a čisto ni niti toliko rentabilna, da bi se podjetja za to proizvajanje mogla naslanjati samo na privatne lastnike...«

Delaške strokovne organizacije in njih ustanove

»Delaška pravica«, glasilo Gostinčarjeve Jugoslov. strokovne zveze, je v svoji zadnji številki objavila beležko, ki se tiče vprašanja, ki sedaj bolj kakor katero drugo živo zanima celokupno naše delavstvo. List piše: »Delavci vzdržujejo sami s svojimi prispevki Delavsko zbornico. Prav tako vzdržujejo s svojimi prispevki svoje svobodne organizacije. Prvo vzdržujejo po zakonu, to se pravi, da je prispevek obvezen, ker se jim odteguje pri plačah s prispevki na zavarovanje in davke. Svobodne strokovne organizacije pa plačujejo delavci prostovoljno. Katera izmed teh dveh delavskih ustanov je sedaj pravi in resnični izraz delavske volje? Mi mislimo, da strokovne organizacije, v katerih so delavci prostovoljni člani. To vprašanje je zelo važno pri razmotrivanju o odnošajih med Delavsko zbornico in strokovnimi organizacijami. Potrebno je zato, da vlada med tema dvema ustanovama najprej soglasje, da druga drugo dopolnjujeta in tako ustvarjata pravo in resnično delo za podvig delavskega stanu. Sedaj pa je, kar je razumljivo, to soglasje porušeno. Mi vemo le to, da Delavske zbornice ne bi bilo, če bi ne bilo strokovnih organizacij, katere je ustanovilo delavstvo samo in je Delavska zbornica le pridobitev delavskih strokovnih organizacij. Prav zaradi tega je dolžnost Delavske zbornice, da ona ustvari zdrave odnose med njo in delavskimi strokovnimi organizacijami. Zato so se in se bodo delavske strokovne organizacije borile, da Delavska zbornica ostala res pravi izraz volje tistih ljudi, ki jo v resnici vzdržujejo. Če pa to ne gre naravnost, potem je pač treba iti na volitve, da dobi Delavska zbornica pravi odbor. Morda je bila ta ugotovitev te dni vendarle potrebna.«

„Lidove Listy“ in „Völkischer Beobachter“

V praškem klerikalnem dnevniku »Lidove Listy« citamo v številki z dne 18. t. m. tole zanimivo beležko: »Glasilo nemške nacionalsocialistične stranke »Völkischer Beobachter« posveča današnji naši verski renesansi stvaren in simpatičen pisan članek, poudarjajoč, kako postaja katolicizem v češkem narodu velika narodna sila. Novi češki nacionalizem je sprejel za svoj glavni temelj in za svojo vsebino katoliški svetovlaski ideal... Tega ideala več stoletij ni priznaval ved narod tako, kakor ga priznava danes. Pred vojno ni bilo to po godu Dunaju, ker se je bal doslednega češkega narodnega vstajanja in krščanskega prepoveda. Zato je hotel Čehom vsiliti svoj habsbursko-dinastični avstro-katoličizem, ki pa je narod odbil od sebe. Po vojni pa je odkrito in pritrjeno zaviral pravičnega življenja masovsko-brežbožniški kur, ki je imel nadvlado nad nacionalnim mišljenjem in ki je našel sebi pomočnike v češkem naprednjstvu, v kopiji forme protikatoliškega terorja po vzorcu francoskih radikalov in svobodomislecev. Vseh teh strupenih vplivov so danes Čehi rešeni, zato je bila omogočena in pospešena češka verska renesansa. Poučno je, da enak proces danes preživlja tudi Slovaška, odkar je tudi tam prenehal brezverski in svobodomiselni pritisk...«

Dr. Maček v Beogradu

Beograd, 6. sept. e. Z današnjim brzovlakom je prispel v Beograd podpredsednik vlade dr. Vladimir Maček.

Sokol ob rojstnem dnevu svojega starešine

Bratje in sestre!

Šestega septembra proslavlja jugoslovnsko sokolstvo skupno z vsem narodom z radostjo v duši in z globokim občutkom ljubezni, zvestobe in vdanosti rojstni dan svojega mladega vladarja Nj. Velicanstva kralja Petra II.

V hišah božjih, v šolah in javnih ustanovah, v vojaških taborih in sokolskih domovih, širom cele naše velike in zedinjene domovine, pa tudi izven nje, kjer prebivajo naši rojaki, pošiljajo Sokoli in ljudstvo, kmetje in meščani, delavci in intelektualci, staro in mlado, združeni v eni misli in enem občutku, na današnji dan Najvišjemu vroče molitve za zdravlje, srečo in dolgo življenje svojega ljubljene vladarja, na katerega polagajo svoje največje nade.

Naš mladi kralj, ki mu je usoda odločila, da nosi že v letih prve mladosti kraljevsko krono, se razvija in krepi duševno in telesno, v veselje domačih ljudi in občudovanje tujcev, dozorevač tako od leta do leta za težke dolžnosti vladarja in voditelja naroda, ki mu jih je njegov veliki oče, viteški kralj Zedinitelj, s toliko častjo zapustil v dediščino. Vzgojen v narodnem duhu, odlikuje se že danes z vsemi vrli nammi naše rase, dinastije Karadjordjevičev, predstavlja Nj. Vel. kralj Peter II. s resnici ponos in upanje nacije, tako da so na današnji dan po vsej pravici obrnjeni k njemu pogledi vsega naroda ter vse naše misli in želje.

Kraljev rojstni dan pada letošnjega leta med dneve svetlih jubilejev, a tudi resnih dogodkov. Proslava kosovske bitke, cerške, kolubarske in suvoborske zmage, sedemdesetletnica od ustanovitve prvega Sokola v Jugoslaviji itd. — so podčrtale že krepke splošno voljo naroda, da se obvaruje sadovi teh junstev za vsako ceno, brez ozira na bridke izkušnje, ki nas morejo zadeti v usodnih dneh, ki jih preživlja Evropa, katerih pa naš narod nikakor ni zakrivil.

Jugoslavija ne zahteva drugega kot to, da obvaruje, kar ji po pravici in doprinesih žrtvah pripada; zato hoče vsako ped svoje zemlje braniti pred vsakim nasiljem z združenimi močmi vsega naroda, s pogledom, polnim vere uprtim v mladega kralja.

Največja želja našega naroda stamir in napredek ob sodelovanju vseh, a še dragocenejša od miru je narodova svoboda in čast! To vživšeno načelo, ki je vedno vodilo narodno dinastijo Karadjordjevičev, predstavlja i najvišjo vrednost sokolske ideje iz sokolskega dela.

Kot izrazito nacionalna in nepolitična organizacija, ki so ji vsi deli naše domovine enako pri srcu, a ki ji je celota države in naroda najvažnejša, bo sokolstvo iz vsega srca podpralo vsako delo, čigar plodovi se kažejo v ustvarjanju čim ožje duhovne skupnosti v naši domovini, v zadovoljstvu vseh delov naroda, v pomirjenju notranjih nesoglasij in uvrstitvi celote. Mi Sokoli smo svojo pot odločili že davno, tedaj ko so naši bratje za ideale jugoslovenstva padali na bojnih poljanah in umirali na vislicah. In če dobro premišljene, z delom tolikih intelektualcev in s krvjo najplemenitejših junakov posvečene poti se mi ne moremo in ne smemo odreči. Nikomur ne želimo kaj vsiliti, vendar pa tudi nam nič, ki je pameten, ne sme odrekati pravice, da v svoji državi, v Jugoslaviji, porabimo vse svoje konstruktivne sile za širjenje misli narodnega in državnega edinstva, ki je — pa naj se je potem zgodilo kakorkoli — to državo ustvarila, in brez katere, po našem globokem prepričanju, njena popolna varnost in njen procvit ne moreta biti dovolj jamčena. Imamo razumevanje za vse realnosti, enako kakor oni, ki drugače mislijo, ne morejo stremeti za razdvajanjem, ampak za zblizevanjem. Ravno zato se nam ni nemogoča že sama misel, da bi v Jugoslaviji, če se upravlja v narodnem, demokratičnem in svobodnem duhu, mogli kdorkoli ali v kateremkoli kraju ovirati rodoljubno delo jugoslovnskega sokolstva, čigar preteklost izpolnjuje

je najsvetlejši strani hrvatske, kakor tudi srbske in slovenske borbe za osvobodjenje izpod tujega jarma.

Ako bi se pa to vendar zgodilo, tedaj mora vsakdo vedeti, da sokolstvo danes bolj ko kdaj poprej čuti v sebi moč, da se vsem poskusom nasilja najodločneje upre ter da s lastno pripravljenostjo in delavnostjo izvrjuje sebi svobodo neoviranega dela za dobro kralja in Jugoslavije.

Jugoslovanstvo ostane naš svetli ideal tudi zato, ker se v našem sokolskem življenju ni nikjer kompromitiralo, ampak je nasprotno dalo sijajne rezultate popolne enakopravnosti in edinstvenosti. Če so se naše skupine in posamezniki, ki so zlorabljali jugoslovenstvo: ali ni bilo tudi skupin in posameznikov, ki so zlorabljali srbstvo in hrvatstvo? V sokolskem jugoslovenstvu se nikdar ni delala razlika med verami in plemen, pa tudi ni bil nikoli katerikoli del favoriziran na škodo drugega. V tem in takem jugoslovenstvu, kakor so si ga zamišljali največji sinovi vseh treh plemen in ki se da odlično izvajati, ako pride v prave in poštene roke, bo sokolstvo i nadalje vzgajalo nove generacije, prepričano, da bo misel, ki je ogromni večini ne samo srbske, ampak tudi hrvatske in slovenske mladine dajala moč, da kljub tolikim carstvom izgradi državno svobodo, znova ogrela bodoče generacije, očističene današnjih sporov, krivic in ozkih vidikov, za veličino in procvit take Jugoslavije, kakršno smo si jo pred dvajsetimi leti vsi zamišljali.

Verno idealom narodnega edinstva

in svobode, ostane sokolstvo zvesto tudi idealom slovenskega bratstva in slovenske vzajemnosti.

Za te ideale bo delalo toliko trodvratne je kolikor bolj se zide danes ponizani in oddaljeni. Sokolstvo ve, da so vsi slovanski narodi, pa naj so na severu, zapadu, jugu ali vzhodu, vzrastli iz istega debla in da skrivajo v sebi neizčrpne moči in velikanske možnosti, ki jih nobena sila ne bo mogla uničiti.

Preko jugoslovenstva koraka sokolstvo k slovanstvu in k sodelovanju vseh narodov, ki verujejo v zmago misli in pravice nad sovraštvom in silo. Sokolstvo dobro čuti, da gre v današnjem svetovnem mezeju v prvi vrsti za to, ali se bo priznala manjšim narodom pravica do svobodnega življenja. Zato naše sokolstvo naglašja solidarnost vseh ogroženih v obrambi človeškega dostojanstva, na prvem mestu pa vseh sosednih in prijateljskih narodov na Balkanu in v srednji Evropi.

Bratje in sestre!

Sokolstvo kljub vsem težavam in neprilikam, ki zadeva ob nje danes, napreduje dalje in je odločno sklenilo, da nadaljuje svoje delo.

Naše sokolstvo smatra poleg vseh rednih poslov za svojo najvažnejšo nalogo, da dočaka leto 1941. in dan polnoletnosti svojega zvišenega vladarja, pod čigar zvišenim starešinstvom je doseglo toliko uspehov, v polni moči in poletu in da razen izkazovanja tradicionalne vdanosti in zvestobe vladarski hiši Karadjordjevičev prinese končne rezultate Petrove petletke pred njegov prestol in da tisti dan proslavi z veličastnim sokolskim zletom v našem krasnem Beogradu, prestolnici vseh jugoslovenov.

Sokoli! Sokolice!

Naš kralj je naše upanje, naša vera in naš ponos! Na našo narodno dinastijo Karadjordjevičev gledamo kot na najvišje-nišji simbol vsega, kar naš narod drži v močno celoto, in kot na najvažnejše jamstvo za zbiranje vseh narodnih sil okoli prestola in naše s slave ovencane vojske. Zaradi tega, bratje in sestre, se glasi naš klic:

Na posej brez oddiha na vseh toriščih sokolskega dela, z vero v same sebe, z vero v zmago naše sokolske stvari!

ZIVEL NJ. VEL. KRALJ PETER II!

ZIVEL VES KRALJEVSKI DOM!

ZIVELA JUGOSLAVIJA!

ZDRAVO!

Uprava saveza SKJ

Mi smo nevtralni

Včeraj smo prinesli uradno objavo kraljevske vlade o stališču Jugoslavije v sedanjem mednarodnem položaju. Izjava poudarja, da bo ostala naša država dosledna svoji dosedanjji politiki nevmešavanja v spore drugih, pri katerih nista ogrožena neodvisnost in nedotakljivost Jugoslavije, in da bo zato tudi v sedanjji vojni strogo nevtralna in nepristranska. Gotovo soglasja s tem sklepom prav vse prebivalstvo države, ne glede na svojo politično ali drugačno smerjenost. Ako bi izvedli o njem plebiscit, bi brez dvoma prinesel soglasno odobritev, tako soglasno, kakor redkokateri ukrep državnega vodstva.

To soglasno odobravanje odločitve, ki so jo najvišjim državnim činiteljem narekovali bitni interesi našega naroda, pa nalaga nam vsem brez izjeme tudi velike in resne dolžnosti. Vsi državljani se moramo prilagoditi v današnji dobi težkih mednarodnih potrebsov stališču in smernicam državnega vodstva ter po njih urediti svoje zasebno in javno življenje. Nevtralnost nas varuje nesreče vojnega meteža, zato pa od nas zahteva, da smo res nevtralni in da sledimo usodnim svetovnim dogodkom z mirom in nepristranostjo. Nihte noče nikomur zapovedovati ali prepovedovati njegovih zasebnih simpatij ali antipatij, od vsakogar pa se sme in mora zahtevati, da opusti vsako javno izražanje simpatij ali antipatij do katerekoli tuje države. Povsod po svetu je tako in nekatere nevtralne države so izdale celo posebne zakone, ki pod strogimi kaznimi prepovedujejo javno izražanje simpatij ali antipatij do vojujočih se držav ter vsako propagando za to ali ono teh držav ali proti njej.

Nevtralnost nam bo omogočila, da bomo lahko tudi v teh težkih časih nadaljevali v glavnem svoje dosedanje

življenje ter svoje delo za napredek in okrepitev naše države, vsega njenega prebivalstva, vseh nas. Zlasti se bo tudi naše gospodarsko življenje lahko zdravo razvijalo, in to ne le pri nas doma, temveč tudi v zvezah z ostalim svetom. Zato pa moramo opustiti vse, kar bi motilo običajno gospodarsko življenje. Ne mislimo pri tem samo na brezvestno spekulacijo, ki se tako rada pojavi v težkih časih in ki jo bo treba, če bi se začela kaj kazati, za vsako ceno zadušiti, čeprav bi bili potrebni najostrejši ukrepi. V mislih nam je pošteno prebivalstvo, ki se mnogokrat da zbežati brez vzroka in potrebe. Zbeganost pa nikomur ne koristi, temveč prinaša samo zmedo in nesrečo. Prav nobenega povoda n. pr. ni za bojazen, da bi nam zmanjkalo te ali one življenjske potrebščine. Zato tudi ni nobenega razloga za prekomerno zalaganje z njimi.

Resna doba, ki jo preživlja človeštvo, stavlja na vsakega državljana nove dolžnosti. Prva je ta, da ohrani hladno kri in razvednost ter mirno in vestno nadaljuje svoje poklicno delo. V viharjih, ki so se razbesneli okrog nas, se vsi še bolj strmino v odlični slogi in medsebojnem zaupanju okrog našega ljubljene kralja in naše narodne vladarske dinastije. Delajmo z verno in požrtvovanjem za okrepitev in napredek naše drage Jugoslavije, ki bo lahko potem brez zlih posledic izšla iz sedanjih preizkušenj.

Nov dokaz italijanske nevtralnosti

New York, 6. sept. e. Agencija Stefani: Listi s simpatijami pozdravljajo ponovno otvoritev prekomorskega italijanskega prometa. V kratkem krene iz Genove italijanski potniški veleparnik »Rex« v New York. To se tolmači kot namen Italije, da ostane nevtralna.

Strokovnjaška sodba o vojnih operacijah

Bozuevni operacijski načrti nemške in poljske vojske

Svicarska revija »Die Weltwoche« je v svoji zadnji številki objavila o razmetitvi operativnih armad na nemško-poljskem bojišču zanimiva razmisrivanja izpod peresa »starega generalstabsnega oficirja«. Iz teh izjavanj posnemamo par odstavkov v informaciji naši javnosti, da bo lažje sledila in razumela operacije na bojišču. Dotični generalstabsni oficir piše:

»Nemška mobilizacija, ki je v teku že nekaj tednov, je kar se tiče prvih operativnih armad končana. Zdi se, da je tudi Poljska že izvršila svojo mobilizacijo. Grupacija nemške vojske je četverna. V prvi vrsti so armade proti Poljski in na zapadni meji, ena ali več armad se v obliki strateške rezerve velikega sloga zbirajo v notranjosti države, da se v primeru potrebe lahko takoj uporabijo, posebna armada pa je pripravljena, da se lahko uporabi v primeru potrebe v Avstriji ali na Češkem. Za operacije proti Poljski sta določeni prva armadna skupina v Pomorju in v vzhodnih delih Brandenburga z desnim krilom nekako pri Frankfurtu ob Odri in verjetnim operacijskim ciljem: koridor in Poznanjsko, ter druga armadna skupina na vzhodnem Moravskem in na Slovaškem, ki ima namen, da prodira proti severu in povzroči veliko obkolitev poljske vojske. To obkolitev bi naj končno izvedla danes še slaba armadna skupina v Vzhodni Prusiji in v Gdansk, ki zasleduje za sedaj pač bolj defenzivne cilje. V Sleziji se, kakor se zdi, nahajata samo dva kora, ki tvorita

zvezo med dvema glavnima armadnima skupinama.

Poljska vojska šteje danes že okrog 2 milijona mož in je v položaju, da se v kratkem poveča na najmanj 3.500.000. Ta vojska bo imela pri lokalni defenzivi proti posameznim nemškim armadam pač namen, da z nakupljenjem močnih sil na operativno ugodnem mestu izvaja ofenzivni uspeh nad eno izmed ločeno prodirajočih nemških armad in se nato okrene proti drugi, skratka, da napravi to, kar se strateško imenuje »operacija na notranji liniji«. Za to sta seveda potrebni okretnost in visoka strateška sposobnost vrhovnega poljskega armadnega vodstva. To nalogo olajšuje okoliščina, da se Poljaki bore v lastni deželi. Moralo bi biti že do resnih političnih pojavov v Nemčiji, da bi si poljska armada upala nastopiti proti nemški z generalno ofenzivo. Sicer ji preostaja samo borba v velikem stilu, da pridobi na času, ta borba pa se bo seveda vodila tudi z delnimi ofenzivami najizrazitejšega načina. Zapadne sile morejo to borbo Poljske, ako izvajamo dobave in materialne izpolnitve, zaenkrat direktno podpirati samo z letalskimi silami, imajo pa pri tem to prednost, da se jim ni treba vračati v Francijo ali Anglijo, marveč si lahko na Poljskem samem poiščejo potrebni počitek in se preskrbe z gorivom. Ta poljska vojna pa je samo epizoda v okviru velike vojne. Bilo bi pogrešno, ako bi hoteli to poljsko afero precejševati, zakaj ona predstavlja sedaj, ko je izbruhnila evropska vojna, samo en del celokupnih vojnih razračunavanj...

Nagrajeni najboljši sadjerejci

Ljubljana, 6. septembra. Ocenjevalna komisija pod vodstvom načelnika kmetijskega oddelka banske uprave inž. Podgornika je nagradila najboljše slovenske sadjerejce in izdelovalce sadnih sokov na Kmetijski razstavi jesenskega veljašnja v Ljubljani. V ocenjevalni komisiji so bili ravnatelj Vinarske in sadjarske šole v Mariboru g. Josip Priol, kmetijski svetnik Vladimir Kurec iz Ljubljane in središolski nadzornik v pok. Andrej Škulj. Komisija je ugotovila, da je razstava smoturna, vzorno in času primerno urejena.

Za najlepše razstavljeno sveže sadje so bili nagrajeni:

Ivan Dolinšek, drevosmica Kamnica pri Mariboru, Kartuzija Pletjerje-St. Jernej,

»Veliki valček« v kinu Unionu

Danes bo premiera »Velikega valčka« v kinu Unionu. Od danes naprej se predvaja v kinu Unionu film »Veliki valček«, ki je brezdvomno eden najlepših glasbenih filmov vseh časov. Film je bil v Parizu pri krstni predstavi predvajan v pariski Veliki operi pod pokroviteljstvom najodličnejših osebnosti in je bila ta premiera velik družabni dogodek za vsemesto Pariz. Vse do današnjih dni je tekel nato film v raznih pariskih kinematografih pod francoskim naslovom »Toute la ville danse«. Tudi drugod po svetu je to znamenito filmsko glasbeno delo francoskega režiserja Ju-

liena Duviviera doživelo epohalen uspeh. Film nam slika v pristnem dunajskem miljeju tedanje dobe življenje in glasbeno ustvarjanje kralja valčkov, Joh. Straussa. Njegovo umetniško delovanje in rojstvo vseh njegovih znamenitih klasičnih valčkov: »Na modri Donavi«, »V dunajskem lesu« itd. Johan Strauss mlajši je bil zaposlen v neki banki, toda izgubil je službo. Preveč je bil zaverovan v glasbo in premalo v realno bančno poslovanje. Sklenil je postati godbenik; s tem sklepom se je strinja tudi njegova Poldi Igral je v neki dunajski kavarni Tam ga je slišala neka operna pevka Karla Donnerjeva in tega spoznanja naprej se je začela Straussova pot navzgor. Strauss je bil kmalu povabljen v gostoljubno hišo grofa Hohenrieda to da tam ni dosegel nikakega uspeha Na-

sprotno! Kmalu nato se je poročil s svojo Poldi in ravno tedaj je izbruhnila revolucija. Strauss je v tej dobi rešil Karlo Donnerjevo življenje. S Karlo je preživel nato nekaj krasnih, nepozabnih dni in spoznal je, da jo ljubi... V tistih dneh je ustvaril svoja najlepša, klasična, glasbena dela, napisal je celo neko opero in s Karlo Donnerjevo sta doživljala triumf za triumfom. Takšno je bilo Straussovo življenje, kakšno je bil konec, nam opisuje film »Veliki valček«, ki ga vsakomur najtopleje priporočamo v ogled. »Veliki valček« bo tudi za ljubljano velik dogodek in prepričani smo, da bo ljubljanska muzikalna publika gledala to filmsko umetnino z nepopisnim užitkom. Najboljši filmski igralci, kakor Dunajčanka Luise Rainerjeva, Ferdinand Gravet in koloraturna pevka Milica Korjus nastopajo v tej filmski umetnini, o kateri lahko mirno rečemo, da pomeni film za ljubljansko muzikalno publiko nekaj prav izrednega. Vabimo ljubljane, da si prav vsi ogledajo ta film, ki bo nudil obiskovalcem kina Uniona izreden užitek. Koloraturna pevka Milica Korjus, ki je po rodu Poljakinja in ki je z ogromnim uspehom pela po vseh velikih evropskih in ameriških odrih, bo s svojim bisernim glasom fascinirala vse svoje poslušalce, tako da bo film »Veliki valček«, delo ameriške produkcije Metro-Goldwyn ostal publiku v trajnem spominu, enako kakor drugi filmi te produkcijske trdnje, n. pr. »Beli jorgovan«, »Tarantela«, »Rose Marie« itd. 2695

nerjevo sta doživljala triumf za triumfom. Takšno je bilo Straussovo življenje, kakšno je bil konec, nam opisuje film »Veliki valček«, ki ga vsakomur najtopleje priporočamo v ogled. »Veliki valček« bo tudi za ljubljano velik dogodek in prepričani smo, da bo ljubljanska muzikalna publika gledala to filmsko umetnino z nepopisnim užitkom. Najboljši filmski igralci, kakor Dunajčanka Luise Rainerjeva, Ferdinand Gravet in koloraturna pevka Milica Korjus nastopajo v tej filmski umetnini, o kateri lahko mirno rečemo, da pomeni film za ljubljansko muzikalno publiko nekaj prav izrednega. Vabimo ljubljane, da si prav vsi ogledajo ta film, ki bo nudil obiskovalcem kina Uniona izreden užitek. Koloraturna pevka Milica Korjus, ki je po rodu Poljakinja in ki je z ogromnim uspehom pela po vseh velikih evropskih in ameriških odrih, bo s svojim bisernim glasom fascinirala vse svoje poslušalce, tako da bo film »Veliki valček«, delo ameriške produkcije Metro-Goldwyn ostal publiku v trajnem spominu, enako kakor drugi filmi te produkcijske trdnje, n. pr. »Beli jorgovan«, »Tarantela«, »Rose Marie« itd. 2695

Iz Celia

— Dve planinski maši. Na praznik 8. septembra ob 10. bo pri Kocbekovem domu na Korosici maša, ki jo bo opravil kaplan g. Suncič. V nedeljo 10. t. m. ob 10. pa bo maša pri Mozirski koči na Golteh. Maševal bo g. župnik iz Smihela nad Mozirjem.

— Umrl je v ponedeljek v samostanu Lazaristov na hribu sv. Jozefa v starosti 65 let misijonar g. Matija Selč, v Tovarniški ulici 15 v Gaberju pa je umrla v torok v starosti 78 let žena upokojenega cinkarniškega paznika ga. Antonja Regulova.

— Zrtev napadalca. V nedeljo zvečer je čevljarski pomočnik Stanko Trdina na Vranskem v prepiru napadel 24letnega poselnikovega sina Matijo Pika z Vranskega in mu zasadil nož v desno stran prsi. Težko poškodovanega Pika so prepeljali v celjsko bolnico.

MALI OGLASI

Jeseda 50 par, davek posebej Prekliti, izjave oeseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Jeseda 1.— Din. davek posebej, Najmanjši znesek 15 Din

Male oglase

»Slov. Narod« sprejema upravo do 9 ure dopoldne.

PO PRIZNANO NIZKIH CENAH

si nabavite najpogostejše moške oblike peric in vsa praktična oblačila pri PRESKERJU Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

PEKARNO

s stanovanjem oddan, takoj: Maribor Vojevska ul. 10 Informacije Josip Osolin, Laško 2668

KLIŠEJE

ENO VEČERAVNO JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

SLUŽBE

Jeseda 50 par davek posebej Najmanjši znesek 15 Din

PRODAJALEC

perfektni manufakturst. samostojen, agilen i-a moč, vojašine prost, se sprejme. Nastop službe po dogovoru. Ponudbe s točnimi navedbami službovanja na trdiko Rojnik Ivan, Slovenj Gradec. 2686

CEVLJARSKEGA

POMOČNIKA sprejemam za takojšen nastop. za mešano delo. Lukančič Josip, Logatec 64. 2667

OGLASUJ

V MALI OGLASNIK »SLOV. NARODA«! 45. T

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej, Najmanjši znesek 8 Din

OREHOVA JEDRCA IN MED dobite najceneje v »Medarnik, Ljubljana, Židovska ul. 6.

NARODNA TISKARNA

LJUBLJANA

CHARLES 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN

PREPROSTE IN NAJFINIJEJE

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5

A. P. MELNIKOV.

242

ZAGONETNA SMRT

KNEZA KOSTROVA

ROMAN

— Še bolj sem pa vesel jaz, — je odgovoril knez. — Verjemite mi, dokler se ne iznebim tega denarja, bom imel vedno občutek, kakor da sem nekoga okradel. Za aro se mi je posrečilo vsiliti ji 10.000 rubljev, ker ji priporočam, da bi za nekaj časa kam odspodovala, dokler si ne izbriše mojega brata iz spomina.

Pogovor se je zasukal na umetnost, ki se je Murzajev v nji nekoliko spoznal. Ko je pogledal na uro, je ugotovil, da je že čas, da poseti Gromova.

— Ali bi vas smel nekaj prositi, — je vprašal Murzajev kneza ob slovesu.

— Prosim, vse, kar lahko storim, storim z veseljem.

— Moja prošnja do vas kot umetnika je morda običajna. Podarili bi mi za spomin to ali ono vašo sliko ali skico.

— Z veseljem. Obžalujem pa, da prav zdaj nimam nobene slike, ki bi zaslužila vašo pozornost.

— Meni zadostuje vsaka slika in tudi vsaka izmed tehle skic.

Gromov je sprejel Murzajeva z vestjo, da je dobil od ravnatelja gimnazije Chochberta bogato gradivo, ki ga je večinoma že proučil.

— Do kakšnega zaključka si prišel? — ga je vprašal Murzajev.

— Do takega, da lahko daš tega Rožnova teko aretirati če ne neposredno zaradi umora na zaradi sleparije, o kateri sem trdno prepričan. Kar poglej. — In Gromov je položil pred Murzajeva šop risb.

— To so nekakšni diagrami kaj ne? Kaj pa pomenijo ti statistični podatki?

— To je najnovejša grafometrična metoda proučevanja pisave, osnovana na skupinskem proučevanju različnih vrst pisave. Kakor si pravilno omenil. To pa veš, da je vsaka pisava sestavljena iz večjih potez. Tako recimo črka »P« iz ene navpične črte in loka, črka »A« iz ključice in krožka itd. V pisavi vsakega človeka, pa naj piše z drobnimi ali širokimi črkami, je izvestno oblikovno razmerje med velikostjo raznih črtic, recimo če piše človek črko »III« (S) srednjo navpično črto daljšo od obeh krajnjih, se bo to ponavljalo v vsaki njegovi pisavi. Ponarejalec tujega rokopisa lahko prav dobro proučuje obliko črk, ponareduje posebnosti tujega rokopisa, ne more pa ohraniti tega oblikovnega razmerja črt. Istnega tuji pisavi. Hočeš nočeš vnese v oblikovno napisano besedilo oblikovno razmerje velikosti, lastno njegovi pisavi.

— Saj lahko tudi slučajno pri lastnoročni pisavi potegne to ali ono črto daljšo kakor običajno, — je ugovarjal Murzajev.

— Seveda, to se lahko zgodi, — je pritrdil Gromov. — Toda ti storiš to enkrat ali dvakrat v vsem svojem dolgem besedilu, tridesetkrat, štiridesetkrat pa napišeš črko tako, kakor si jo vajen

pisati. Zato je tako težko prilagoditi velikost vseh črk, iz katerih obstoja tekst listine. Potem se statistično izračuna srednja velikost vsake osnovne črke. Vse te osnovne črke se izpišejo po vrstnem redu velikosti. To delo opravimo najprej s sumljivo listino, potem pa s pravo pisavo dotičnega, ki od njega izvira raziskovana listina. Dobimo dve vrsti temeljnih črk. Če se vrstni red temeljnih črk ujema, pomeni to, da je napisala raziskovano listino ista oseba, pri kateri smo ugotavljali originalnost pisave. Če se ne ujema, je listina pristna. Značilna razlika vrstnega reda temeljnih črk v dveh vrstah dokazuje ponarejenost listine. Zdjaj se lotimo dela po isti metodi z originalnim rokopisom ponarejanja osamljenega človeka. In zopet sledi isto in če bo vrstni red temeljnih črk njegove pisave odgovarjal vrstnemu redu na ponarejeni listini, lahko mirno trdimo, da je listino ponarenil prav tisti človek. Si razumel?

— Da, toda kakšne risbe in diagrami so to?

— To so dela zaradi boljše ponazoritve. Na temelju pravkar omenjenih razlogov sem napravil diagram. Tehnične strani risbe ti ne bom pojasnjeval. Bistvo zadave je v tem, dali je napisala raziskovano listino ena in ista oseba. V tem primeru si bodo nepravilne risbe zelo podobne in in nasprotno, če bodo nepravilne risbe s svojimi obrisi različne, bo to dokaz, da so pisale primerjane listine razne osebe.

— Razumem, — je dejal Murzajev. — toda zdaj mi pojasni, kaj pomenita ta nepravilna obrisa, prvi črni, drugi pa rdeči, ki se skoraj po vsej dolžini risbe ujemata.

— Črni nepravilni obris je nedvomno pisava

Rožnova, rdeči je pisava pisma prav iste Tanje. Iz tega je razvidno, da je pisal pismo Rožnov.

— Kaj pa pomeni tretja pikčasta črta vzporedno z obema prvima?

— Ta črta pomeni, da boš takoj izbuljil oči od presenečenja. Med listinami s pravo pisavo umorjenega kneza je bilo tudi njegovo predsmrtno pismo bratu. Ta pikčasta črta pomeni krivuljo pisave tega pisma.

— Kako naj to razumem? — je vzkliknil Murzajev. Izbuljil je oči in celo prebledel je nekoliko od presenečenja.

— Tako, da je to pismo tudi ponarejeno in da ga je ponaredil isti Rožnov. To boš videl jasneje na drugi risbi. Na nji so tri krivulje: dve skoraj enaki, tretja pa čisto drugačna. Dve enaki črti pomenita pisavo Rožnova in rokopis predsmrtnega pisma, tretja črta, čisto drugačna od prvih dveh, je nedvomno krivulja rokopisa pokojnega kneza. Ponavljam, da predsmrtnega pisma ni pisal knez, temveč Rožnov.

— Bože moj, bože moj, — je zamrmral Murzajev in se prijel za glavo. — S tem se odkriva povsem novo obzorje za razjasnitev zločina. Odkriva se krivda osebe, ki je bila doslej izven vsakega suma. Kaj pa skrivajo v sebi druge risbe? Tu jih je mnogo.

— Pokazal sem ti te risbe, ki so se nanašale na ugotovitev vrstnih črk. Tretja in četrta risba je ugotovitev začetnih črk, naslednji dve pomenita ugotovitev velikost kotov ali tudi, kako so črke drugače nagnjene itd. Rezultat je vedno isti: krivulja Rožnove pisave. Tanjino pismo in predsmrtno pismo knezovega brata se ujemata, ne da bi imele kaj skupnega s pravo pokojnikovo pisavo.

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri

LUISE RAINÉE
FERNAND GRAVET
in sijajna koloraturna
pevka Milica Korjus

Heroična borba plemenitega dušnega pastirja proti zlobi in nasilju. Vse njegovo delo je bilo usmerjeno podpiranju siromakov in dobrim edprodaji! — Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri!

**MATA
HARI**

družnica trg. s sadjem in zelenjavo na
 veliko, Aleksandrova c. 15; Vnuč Karol,
 izdelovalec pletenega blaga iz preje (stroj-
 no pletilstvo), Slovenska ul. 16; Fras Maks,
 pek, Meljska c. 14; tvrdka "Jugodesta",
 trg. z lesom in vsemi vrstami lesnega ma-
 teriala na veliko, Masarykova ulica 1.
 Obrtno pravico so izgubili: Obrat Matija,
 trg. z lesom na debelo, Loška ulica 15;
 Wipfel Karol, krojač, Gregorčičeva ul. 12;
 Repnik Elizabeta, gostilna, Koroska cesta
 39; Karičević Zofija, modistinja, Gosposka
 ul. 30; Karl Katarina, trg. z jajci in pra-
 vino, Galicijeva trg. (stojnica); Benčič Vik-
 tor, trg. z mesnim blagom na drobno,
 Aleksandrova c. 81; Krnberger Franc,
 čevjar, Aleksandrova c. 51; Benčič Ivan,
 mesar in prekajalec, Glavni trg (stoj-
 nica); Finci Izidor, trg. z modnim blagom,
 Gosposka ul. 34.

— Iz dneva v dan prometne nesreče. Na Aleksandrovo cesti je priletel 33letni Ivan Toso iz Zg. Kungote tako nesrečno na tla, da je obelžal z zlomljeno desnico. Reševalci so ga opremili v bolnico. — Na Tržaški cesti je neki tovorni avto podrl na tla 17letnega ključavničarskega vajenca Rudolfa Germa, ki si je pri padcu pokoskodal noge in roke. — Na Glavnem trgu sta trčila kolesarja Ivan Hernet in Franc Hanjancič. Pri tem sta dobila oba poškodbe na rokah in nogah, pa tudi kolesi sta pokvarjeni. — Pri Selnici ob Dravi je obelžala pod kolesjem nepravidnega kolesarja Sletna Marjeta Urbančič, ki ima hude poškodbe na rokah in glavi.

— Zagrebska kronika. Na Stari Pešteni si je končal življenje upokojenec Anđelko Strmec. Vzroki samomora niso znani. Blizu Stenjeva se je vrgla pod vlak neka ženaka, okoli 30 let stara, kar identitete do danes še niso mogli ugotoviti. Ana Mišulin je hotela s svojim otrokom v naručju skočiti v Savo v samomorninem nemenu, pa so jo ljudje, ki so slučajno hodili tam mimo, zadržali. Zagrebska policija je zadnje dni aretirala več spekulativov z zagrebske »crne borze«, ki so oslenarili naše delavce, kateri so se vrnili iz Nemčije z markami. Črni borzi-janci so kupovali marke za prav smešne cene.

Maribor slavi kraljevo

**Naša obmejna prestolnica
globoko ljubezen**

Maribor, 6. septembra.

Že včeraj so ponosno zaplapolale z javnih, pa tudi z vseh zasebnih poslopij naše državne trobojnice. Tudi rdeči drogovi vzdolž Aleksandrove ceste in kandelabri na Glavnem trgu so bili okrašeni z državnimi zastavami. Sinoči je bil Maribor navzlic odpovedi baklade in manifestacije na Glavnem trgu vse v prazničnem razpoloženju. Mariborčani so v množicah pohiteli na ulice in ceste ter občudovali krasno razsvetljeno izložbo s sliko Nj. Vel. kralja, s svežim zelenjem in narodnimi trobojnicami. Posebno lepo je bil razsvetljen staroslavni rotovž, pa tudi nekatere druge javne zgradbe so bile z reflektorji žarko osvetlene.

Letošnji avgust

Najtoplejši dan 5. avgust,

Maribor, 6. septembra

Najtoplejši dan v avgustu je bil 5. avgust, ko smo imeli 32,3 stopinj C v senci. Najhladnejši dan pa je bil 7. avgust, ko smo imeli zjutraj 10,7 stopinj Celzija.

Vročih dni s toploto 25 ali s še višjo toplotno je bilo 20. Povprečna toplota 19,7 stopinj Celzija, povprečna najvišja temperatura 25,2, povprečna najnižja temperatura 13,8. Četudi je bila letos v Mariboru najtuhla vročina v juliju in je bilo

celo nekaj dni bolj mrzlih kakor v avgustu, ko vročina navadno že pojema, je pri tem zelo zanimivo to, da v avgustu ni bilo mrtvih dni in da je bila povprečna najnižja toplota celo nekoliko višja kakor v juliju. Lanski avgust pa je bil v splošnem mnogo hladnejši od letošnjega, ker je imel precej manj vročih dni in ker so bile vse povprečne temperature nižje.

V letošnjem avgustu je deževalo 13 dni. Največ dežja je padlo 15. avgusta, in sicer 36,8 mm, kar je več kakor mesečna količina v vsem juliju. Skupno je padlo v avgustu 79,1 mm dežja, kar pomeni, da se je zilo v preteklem mesecu v Mariboru

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Minačikovka mestna lekarna na Glavnem trgu, tel. 25—85, ter Remsovo lekarna pri Sv. Roku na vogalu Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25—32.

— Odpovedana 20letnica podružnice SPD v Mariboru. Slov. plan. društvo, podružnica Maribor, odpoveduje proslavo svoje 20letnice, ki je bila določena za nedeljo 10. t. m. pri Mariborski koči. V današnjih prilikah bomo počastili agilno narodnoobrambno podružnico najbolje s tem, ako ji v spomin njenega jubileja poklonimo večji ali manjši dar.

— Avto v trafiko. Nekí tovarni avto je zavrnil v kloak v Tomšičevem drevarstvu.

— **Tuji v Mariboru.** V avgustu je obiskalo Maribor 1919 turistov, ki so imeli 4656 nočnin. Od tujcev je bilo največ

v rojstni dan

Naša obmejna prestolnica je spet dokazala svojo globoko ljubezen do mladega kralja

Maribor, 6. septembra.

Ze včeraj so pomono zaplapolale z javnih, pa tudi z vseh zasebnih poslopj naše državne trobojnice. Tudi rdeči drogovi vzhajajo s kandelabrni ceste in kandelabri na Glavnem trgu so bili okrašeni z državnimi zastavami. Sicer pa je Maribor navzlic odpovedi baklade in manifestacije na Glavnem trgu vse v prazničnem razpoloženju. Mariborčani so v množicah pohajali na ulice in ceste ter obdivovali lepo razsvetljene izložbe s sliko N. Vel. kralja, s svežim zelenjem in narodnimi trobojnicami. Posebno lepo je bil razsvetljen staroslavni rotovž, pa tudi nekatere druge javne zgradbe so bile z reflektorji žarko osvetlene.

Danes dopolne je bila v stolnici, v pravo-
slavski kapeli, v protestantski cerkvi in v
evangelistični molitnici svečana služba
božje kateheze, sprejemala čestitke
predstavnikov na sreskem meststvu. Na-
vozniči so bili poleg številnega nadnega
občinstva predstavniki civilnih in vojaških
oblastev ter raznih organizacij, uradov ter
ustanov. Mariborsko sokolstvo pa se je
zbralo k svoji tradicionalni interni prosla-
vi v Sokolskem domu, ki ob času poročila
še traja.

Tako je naš Maribor tudi letos z globoko ljubeznijo, zvestobo in prisrčnim rodoljubjem proslavil rojstni dan mladega, ljubljenegega kralja Petra II.

Letošnji avgust v Mariboru

Najtoplejši dan 5. avgust, najbolj deževen 15. avgust

Maribor, 6. septembra
Najtopplejši dan v avgustu je bil 5. avgust, ko smo imeli 32,3 stopinj C v senci. Najhladnejši dan pa je bil 7. avgust, ko smo imeli zjutraj 10,7 stopinj Celzija. V nočeh dan toploto 25 ali s še višjo toplotno je bilo 20. Povprečna toplota 19,7 stopinj Celzija, povprečna najvišja temperatura 25,2, povprečna najnižja temperatura 13,8. Četudi je bila letna v Mariboru najhujša vročina v juliju in je bilo celo nekaj dni bolj mrzlih kakor v avgustu, ko vročina navadno že pojenja, je pri tem zelo zanimivo to, da v avgustu ni bilo mrtvih dni in da je bila povprečna najnižja toplota celo nekoliko višja kakor v juliju. Lanski avgust pa je bil v splošnem mnogo hladnejši od letosnjega, ker je imel precej manj vročih dni in ker so bile vse povprečne temperature nižje.

V letošnjem avgustu je deževalo 13 dni. Največ dežja je padlo 15. avgusta, in sicer 36,8 mm, kar je več kakor mesečna količina v vsem juliju. Skupno je padlo v avgustu 79,1 mm dežja, kar pomeni, da se je zžilo v preteklem mesecu v Mariboru

Mariborske in

na 1 kv. meter 79.1 litrov vode. Poprečno pride na en deževni dan 6.1 mm padavin. Lanski avgust je bil bolj moker, ker je imel rekordno mesečno količino padavin, in sicer 248.6 mm in je bil samo 11 dni brez dežja.

Cetudi je bilo 15. avgusta največ dežja, je bilo vendarle najbolj vlažno 25. avgusta z relativno vlago 98%, najbolj suho pa je bilo 8. avgusta s 26% vlage v zraku. Najvišji zračni tlak je bil 741,6 mm, najnižji 732,4 mm, povprečni tlak v mesecu pa je bil 738. mm. Lani je bil v istem mesecu zračni tlak vobče nižji in je bilo zaradi tega tudi sreme toliko bolj suho.

Tako je bila v avgustu prva tretjina meseca najbolj suha, druga tretjina najbolj deževna, v zadnji tretjini meseca pa je prevladovalo najpogostejše vreme. Popolnoma jasni so bili komaj trije dnevi, zelo oblačni pa je bilo 6, ostali dnevi pa so bili deloma oblačni. Končno bi bilo še omeniti da je pihal precej močan veter 4., 5. in 6. avgusta, brezvetrovni ali tihi so bili 23., 25. in zadnji avgust. Ostale dni pa so pihali le slabi vetrovi.

ekološke novice

Nemcemv in sicer 584, ki so imeli 1068 nočnin, nadalje 52 Italijanov (105 nočnin), 48 Čehov (101), 18 Madžarov (36), 4 Belgijci (9), 4 Bolgari (8), 7 Angležev (16), 4 Francozi (8), 3 Grki (7), 2 Norvežana (5), ostali na so bili iz Amerike.

— Nove tre izbrisane obrtne pravice. Od mestne obrtne oblasti so v preteklem mesecu dobili obrtno pravico: Vujčić Nikola, trg. z manuifakturo na drobno. Nikolčevska ulica 1; Građanin Josip, trg. s kurivom na drobno. Meljska cesta 41; Holc Matija, mesar. Strossmajerjeva ul. (stojnica); Stuehenc Darinka, trg. z lesom in premogom na drobno. Linhartova 27; Benko Franc, čevljar. Meljska c. 76; Kocič Frančiška, gostilna. Tržaška c. 38; Nožir Ana, modistina. Strossmajer trg. 6; Orthaber Rudolf, mesar. Tržaška c. 1; Podgorsek Ivan, mesar. Strossmajerjeva ul. (stojnica); Otrepec Justin, bravar. Tržaška c. 1; Maistrova ul. 14; Škeri Zoran, po-

— studente so pršli... Zumanja počela našega Maribora je spet oživela. Po ulicah in cestah se že čuti, da se vračata naša nadebna dijaška mladina s počitnic v mesto, da nadaljuje svoje študije. Zelo razgibano je bilo te dni pred poslopjem tukajšnjih gimnazij, kjer so se naši dijakji preizkušali v svojem trgovskem duhu pri prodaji starih knjig svojim šolskim in razrednim naslednikom. Minila je dobav prijetnih, veselih počitnic, sedaj je treba spet misliti na resno, vztrajno delo in marljivo učenje. Naš Maribor pa je dobil s tem svoje staro lice, ki mu vtiska množica dijaštva značilen pečat.

Sportne novice. V nedeljo 10. t. m. se nadaljuje tekmovanje za prvenstvo LNP. V mariborskem krogiuž LNP so na sporedu naslednje prvenstvene tekme: v Mariboru SK Železnikar: ISSK Maribor, v Čakovcu Čakovečki SK : SK Mura, v Ptujju pa Drava : Lendava. — Nogometna tekma med okrožnim odborom in sodniki iz Celja ter Maribora, ki bi se morala vršiti dne 6. t. m. v Mariboru, je bila odpovedana

Tolovaj Hace straši po deželi

Pred pojasnitvijo skrivnostnih umorov v Spodnjih Gamelinah in v škofjeloških hribih

Medvode, 6. septembra
Zloglasnega vlomilca Antona Haceta
orožniki že doslej niso mogli spraviti na
varno, dasi živi samo od tatvine in tolo-
vajstev. Njegov verni pajdaš Stefan Ver-
le sedi že nekaj tednov v zaporu, nedav-
no pa so prejeli tudi njegovo ljubico Roz-
manovo, ločeno ženo mesarskega pomočni-
ka iz Ljubljane, ki se je najprvo oklenila
Verleta, po njegovi aretaciji pa ostala v
Vestcu. Sedaj

Hace, ki ne mara biti sam, si je, kakor so ugotovili orožniki, poiskal po aretaciji Verleta spet novega pajdaša, čigar ime še ni znano. Z njim vred je najprvo vlamljal v kamniškem kraju, po vaseh okrog Komende in okrog Kranja. Kasneje se je preselil v vasi za šmarno goro, kjer je obiskoval kmečke hiše, kadar so bili ljudje v njem in hvalal oblake zlatinjo in, seve

ba polju in kračev obseko, zlasti pa in severni denar, če je prišel do njega. Pro se je postal tudi tamkajša prevodna, je izgubil na drugo stran Save in se zadrževal v gozdovih med glavno cesto ter med Savo. Nedavno se je že po polnoči pripeljala nekaka družba iz Kranja v Praše z avtomobilom in se ustavila na dvorišču neke hiše. Baš v tistem trenutku pa sta odskočila od stene hiše dve senci, ki sta se najprej skrili v grmovje, a nato zbežali naprej čez polje v gozd. Ljudje iz družbe, med katerimi sta bila tudi dva detektiva, so hitro nato ugotovili, da so čisto po naključju pregнали vlomilce. V Krizju na oknu so namreč našli velik kol, s katerim so skušali vlomilci razmajati železje, da bi potem lažje prispeli v notranjost. Detektiva sta preiskala tudi teren okrog hiše in našla dve kolesi, ki ju tatova nitka imela časa vzeti s seboj. Kolesi sta zaplenila in ju kasneje poslala v Ljubljano, kjer so ugotovili, da gre za kolesi, ki sta bila pred tedni ukradeni učitelju K. iz Rožne doline. Pri njem so se namreč takrat zgledali vlomilci in odpeljali razen koles tudi več druge robe, zlasti obleke. Po naključju pa je učitelj K. že popreje prišel tudi do obleke, ki sta jo vlomilca hotela prodati še isto noč, ko sta vlomila, nekemu krošnjarju v Šiški, a ju je v krošnjarijem stanovanju zalotil stražnik. Vlomilca sta bila Verle in Hacc, ki sta pa stražniku pohlepno skozl okno.

Hace se je po begu iz Praž zatekel v spremstvu neznanega pajdaša v škofješko škice hribe, kjer je nedavno cropal Silešnega posestnika Jakoba Božnarja, ki se je vračal iz škofje Loke domov na Sv. Ožboltu. Hace in njegov komplic sta se skrivala ko je prišel starček mimo, v grmovju tik za potjo v gozdu. Božnarju je Hace vrgel sunjkic čez glavo in mu odvzel listino z denarjem, njegov pajdaš pa mu je posegel v šep telovnika ter mu ucr-

Mariborsko gledališče

Uprava Narodnega gledališa v Mariboru razpisuje v sezoni 1939-40 abonma na 22 predstav in sicer 14 dramskih, 7 glasbenih in 1 koncert. Abonenti uživajo v primeri z dnevnimi cenami velik popust in plačujejo svoj abonma v 8 zaporednih mesečnih obrokih, zmerom v prvih dneh vsakega meseca. O cenah abonmaja smo že poročali. Gledališka uprava opozarja obitnostno, da so na razpolago tudi bloki, ki so nekoliko dražji od navedenega abonmaja, pa omogočajo zaradi tega obisk populjnih 15 dramskih in 7 glasbenih večerov. Le predstave, ki so na lepčkih označene z »izven«, ne veljajo za bloke. Abonma je veljavna le za imenovano osebo in se med sezono ne more odpovedati. Prijave sprejema gledališka blagajna, ki je odprta vsak dan od 9. do pol 13. in od 15. do 17. ure in sicer do sobote dne 16. septembra. Lanskim abonmentom so rezervirani dosedajni sedeži samo do soboto 9. septembra.

Iskani po deželi stnih umorov v Spodnjih kofeloških hribih

Kakor smo že omenili, se je posredilo medvojskim orožnikom pred kratkim aretirati tudi Hacetovo pešadijno Rozmano-vo. Aretirali so jo na česti blizu Medvod, ko je nesla nekaj naknadne robe iz olo-lice Kranja proti Ljubljani. Po aretaciji je Rozmanova povedala, da ima sestanke s Hacetom in njegovim tovaršem na Jelci. Orožniki so ju poslušali zajeiti tam, a sta lopova najbrž medtem že zavohala ne- varnost in se nista prikazala.

Varnostna oblast je medtem, ko HSE zloglasnega tolovaja, tudi že ugotovila, da je Hace morilec. Gre za umor neznanca, ki so ga našli 12. avgusta v senu v skednju nekega posestnika v Spod. Gameljani. Truplo je bilo že v razpadajočem stanju, oblečeno samo v spodnje perilo. Zraven so našli tudi klobulk, dočim je vrtno obleko odnesel morilec s seboj. Preiskava je ugotovila zanimivost, da je imel umorjenec enako perilo kakor ga ima medtem že aretirani Varle in ki ga najbrže nosi tudi zasenkari že na svobodi živeči tolovaj Hace in ki izvira iz vloga v Bregarjevo trgovino v Sv. Lovrencu na Dolenjskem. Umorjenec, čigar identiteta pa še domlej ni ugotovljena, je bil najbrže tudi eden izmed Hacetovih in Verletovih pajdasev, ki se jima pa je na kak način zameril in ga je eden zaradi tega spravil s poti. Ker še ni pojasnen dvojni umor v škofjevoških hribih — umornja sta bila v začetku preteklega meseca zakonca Janez in Marijana Hribernik — ni izključeno, da ima Hace na vesti tudi ta grozni zločin, saj se je često zadrževal tamkaj in lažlj skrivač se pred orožniki, okrog samotnih kmetij.

Nevarnega zločinca orožniki zasledujejo s podvojeno vestnostjo in pazljivo, zato je upati, da bo tudi ta prišel slednjič v roke pravice, nakar šele bo mogoče pojasniti in razvozlati niz zločinov, ki jih ima na vesti on in njegova družba.

NESREČNI OTROK

Na otroškem igrišču stopi Mihec k Jurčku in ga vpraša:
— Kje imaš očka in mamico?

— Jaz nimam staršev, sirota sem, — odgovori deček.
— Res si sirota, — pravi Mihec. — Rad bi pa vedel, kdo te zdaj tepe?